

medier. Vi kontaktet helsestasjoner, legesentre og sykehus, hvor det foregikk koronatesting, for å henge opp flyers med informasjon om prosjektet. Vi fikk god kontakt med noen bydeler i Oslo, og er takknemlige for at de delte ut informasjon om prosjektet til aktuelle forsøkspersoner.

Vi delte forsøkspersonene i to grupper: Gruppe 1, som fikk covid-19-diagnose ut fra en klinisk vurdering, og Gruppe 2 som fikk covid-19-diagnose etter en laboratorietest.

Pasientene besvarte spørsmål om hvordan deres luktesans, smakssans og kjemotese var før de ble syke og etter/ under covid-19. De oppga svarene på en skal fra 0–10 hvor 0 var ingen sans og 10 var veldig god sans. Alle tre modaliteter: lukt, smak og kjemotese ble undersøkt.

Resultatene viser at tap av lukt, smak og kjemotese er assosiert med covid-19. De fleste av våre forsøkspersoner rapporterte veldig alvorlig grad av tap av luktesans (cirka 89 prosent), alvorlig grad av tap av smakssans (cirka 76 prosent) og mindre alvorlig grad av forstyrrelser i kjemotese (cirka 46 prosent).

Tap av luktesans var ikke assosiert med tett nese, som vanligvis er årsak til tap av luktesans under en forkjølelse. Forvrengning i lukt (parsomia) og lukthallusinasjoner (phantosmia) var sjeldent rapportert. Når det gjelder tap av smakssans, var tap av saltsmak oftest rapportert, mens tap av andre smakskvaliteter som søt, sur, bitter og

umami også ble nevnt. Tap av kjemotese var oftest rapportert i sammenheng med enten redusert lukt eller smak. Mens tap av luktesans og smakssans kunne forekomme uten tap av kjemotese. Kjemotese er opplevelse av lukter som ethanol, amoniakk og matvarer som chilli og menthol. Ingen forskjeller ble funnet i forekomst av tap av luktesans, smakssans og kjemotese i de to gruppene vi undersøkte.

Disse funnene kan være viktige for å begrense spredning av pandemien. Vi tenker at hvis noen opplever plutselig tap av de nevnte sansene, kan det være tegn på covid-19. Da anbefaler vi at pasientene går i karantene og oppsøker fastlegen for testing. Samtidig vil vi gjøre befolkningen oppmerksom på at tap av sanser kan også komme av mange andre årsaker.

Våre observasjoner, som ikke er publisert i denne artikkelen, viser dessverre at hos noen kan tap av sansene kan vare lenge. Det er veldig frustrerende for de pasientene som opplever det.

Vi tilbyr utredning, diagnostisering og behandling av lukt- og smaksforstyrrelser ved Det odontologiske fakultet ved Universitetet i Oslo, Avdeling for oral kirurgi og oral medisin.

Alt med covid-19 er veldig nytt for oss. Vi kan ikke garantere at vi kan få tilbake normal luktesans og smakssans hos pasientene, men vi kan gjøre et forsøk.

Utgifter til tannhelsetjenester tynger mest

Foto: Vaymages.

Statistisk sentralbyrå (SSB) publiserte 24. august en rapport om økonomi, helse og livskvalitet. Den bygger på data i levekårsundersøkelsen EU-SILC 2017.

Rapporten sier at blant personer med store aktivitetsbegrensninger i hverdagen er det 29 prosent som opplever en eller flere helseutgifter som «svært tyngende». I hele befolkningen er andelen syv prosent, og det er utgiftene til tannbehandling som tynger aller mest.

Rapporten nevner at forskjeller i bruk av tannlegetjenester kan bety noe for andre sider ved helsetilstanden, blant annet nevnes nyere kunnskap om sammenhengen mellom tannhelse og generell helse.

REFERANSE

Statistisk sentralbyrå. Økonomi, helse og livskvalitet. En analyse av Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2017. Rapporter 2020/29 24. august 2020. ISBN (elektronisk) 978-82-587-1163-3 (<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/okonomi-helse-og-livskvalitet>)

Klokka 0000 på utgivelsesdato
www.tannlegetidende.no